

RGD.61-17/14/ WW

Gdańsk, dnia 30 grudnia 2014 r.

DECYZJA RGD.30/2014

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 z późniejszymi zmianami) oraz § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po przeprowadzeniu z urzędu, postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko przedsiębiorcy: Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie:

[I] na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, **PO UPRAWDOPODOBNIENIU** stosowania przez ww. przedsiębiorcę:

[1] praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umownym zatytułowanym: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków**, następujących postanowień:

a) *W przypadku awarii wodomierza głównego ilość pobranej wody ustalana będzie na podstawie średniego zużycia wody w ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza lub norm zużycia, o których mowa w ust. 2 (§ 6 ust. 7 umowy),*

co może zostać uznane za niezgodne z § 18 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. z 2006 r., Nr 127, poz. 886) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

b) *Usługodawca o zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego zawiadamia Usługobiorcę z 14 dniowym wyprzedzeniem (§ 16 ust. 2),*

co może zostać uznane za niezgodne z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

c) *Usługodawca może rozwiązać Umowę za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku naruszenia przez Usługobiorcę postanowień niniejszej umowy (§ 18 ust. 3),*

co może zostać uznane za niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.

Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

- d) *Strony ustalają, że należność o której mowa w § 10 będzie wplacana do kasy lub na rachunek bankowy Usługodawcy na podstawie wystawionej faktury w terminie 14 dni od jej wystawienia po zakończeniu danego kwartału (§ 11 ust. 1),*

co może zostać uznane za niezgodne z § 17 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. z 2006 r., Nr 127, poz. 886) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

[2] praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie we wzorcu umownym zatytułowanym: **UMOWA o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków** postanowień dotyczących:

- 1) procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- 2) ustaleń zawartych w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, o których mowa w art. 18, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

oraz

PO PRZYJĘCIU ZOBOWIĄZANIA złożonego przez Zakład Usługowo-Handlowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie, zmierzającego do zaniechania stosowania zarzucanych mu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, tj. zobowiązania do:

- zastąpienia postanowienia, o którym mowa w punkcie [I.1.a.], postanowieniem o treści:
W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 m-cy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku poprzedniego, lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku poprzednim i liczby miesięcy niesprawności wodomierza,
- zastąpienia postanowienia, o którym mowa w punkcie [I.1.b.], postanowieniem o treści:
Usługodawca o zamiarze odcięcia wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego zawiadamia Usługodawcę na co najmniej 20 dni przed terminem odcięcia,
- zastąpienia postanowienia, o którym mowa w punkcie [I.1.c.], postanowieniem o treści:
Usługodawca może rozwiązać umowę za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia w przypadku naruszenia przez Usługobiorcę postanowień § 15 niniejszej umowy,

- zastąpienia postanowienia, o którym mowa w punkcie [I.1.d.], postanowieniem o treści:
Ustugobiorca usług dokonuje zapłaty należności o której mowa w § 10 w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania, lub dostarczenia w inny sposób,
- zamieszczeniu we wzorcu umowy pod nazwą: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków** zapisów o procedurach i warunkach kontroli urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, o którym mowa w punkcie [I.2.1.], o treści:
 1. *Osoby reprezentujące Ustugodawcę po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego należącego do Ustugobiorcy w celu:*
 1. *Zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego.*
 2. *Przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów.*
 3. *Przeprowadzenie przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez Ustugodawcę.*
 4. *Sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci.*
 5. *Odcięcia przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenia plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczanie wody do lokalu.*
 6. *Usunięcia awarii przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego.*
- zamieszczeniu we wzorcu umowy pod nazwą: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków**, ustaleń zawartych w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, o których mowa w punkcie [I.2.2.] sentencji decyzji, zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) :
- wprowadzenia do obrotu konsumenckiego, w terminie jednego miesiąca od daty uprawomocnienia się decyzji administracyjnej, wzorca umowy zmiany te zawierającego,
- doręczenia konsumentom w terminie dwóch miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji administracyjnej, propozycji zawarcia aneksów do umów istniejących już w obrocie prawnym i będących w trakcie wykonywania, uwzględniających treść złożonego zobowiązania,

NAKLADA SIĘ na przedsiębiorcę: Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie **OBOWIĄZEK WYKONANIA TEGO ZOBOWIĄZANIA;**

[II]. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późniejszymi zmianami), **nakłada się** na przedsiębiorcę Zakład Usługowo - Handlowy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie, **obowiązek** przedłożenia w **terminie trzech miesięcy** od dnia otrzymania niniejszej decyzji, informacji i dokumentów potwierdzających wykonanie zobowiązania, o którym mowa w punkcie I sentencji decyzji, tj.:

- 1) przekazania wzorca umowy pn.: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków**, zmienionego zgodnie z przyjętym zobowiązaniem,
- 2) dowodów przekazania konsumentom propozycji zmiany umów wykonywanych, będących w obrocie, uwzględniających zmiany, zgodnie z przyjętym zobowiązaniem,
- 3) kopii trzech kolejnych umów zawartych w oparciu o zmieniony wzorzec umowy, o ile zostaną one zawarte,

- 4) przekazania informacji na temat liczby odbiorców, którym nie przekazano propozycji zmiany umów wykonywanych, ze wskazaniem przyczyn takiego stanu.

UZASADNIENIE

- [1] Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) wpłynęło pismo Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Choszcznie, który - w związku z otrzymaną skargą wspólnoty mieszkaniowej - wniósł o przeanalizowanie m.in. umów stosowanych przez przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne – Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie (dalej KZUH, Spółka lub zamiennie przedsiębiorca) – pod kątem ich zgodności obowiązującymi przepisami prawa.
- [2] W dniu 11 września 2012 r. Prezes Urzędu wszczął, na podstawie art. 48 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zmianami) - zwanej dalej ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów - postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy zasady świadczenia przez Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków oraz obciążania odbiorców tych usług opłatami abonamentowymi za utrzymanie w gotowości do świadczenia usług wodociągowych oraz kanalizacyjnych nie naruszają przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w tym, czy sprawa ma charakter antymonopolowy.
- [3] W toku postępowania wyjaśniającego kontrolą objęto m.in. działania i umowy stosowane przez Spółkę w obrocie z kontrahentami.
- [4] Wyniki przeprowadzonego postępowania dały podstawę do podejrzenia, że niektóre postanowienia wzorca umownego, na podstawie którego KZUH zawierał z konsumentami umowy, o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, mogą wskazywać na naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - tj. o stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.
- [5] W umowach zawieranych na podstawie wzorca: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzania ścieków** Spółka stosuje m.in. postanowienia o treści:

- 1) *W przypadku awarii wodomierza głównego ilość pobranej wody ustalana będzie na podstawie średniego zużycia wody w ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza lub norm zużycia, o których mowa w ust. 2 (§ 6 ust. 7 umowy),*

co mogło zostać uznane za niezgodne z § 18 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. z 2006 r., Nr 127, poz. 886 - rozporządzenie taryfowe) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

- 2) *Usługodawca o zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego zawiadamia Usługobiorcę z 14 dniowym wyprzedzeniem (§ 16 ust. 2),*

co mogło zostać uznane za niezgodne z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm. - dalej ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

- 3) *Usługodawca może rozwiązać Umowę za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku naruszenia przez Usługobiorcę postanowień niniejszej umowy (§ 18 ust. 3),*

co mogło zostać uznane za niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

- 4) *Strony ustalają, że należność o której mowa w § 10 będzie wplatana do kasy lub na rachunek bankowy Usługodawcy na podstawie wystawionej faktury w terminie 14 dni od jej wystawienia po zakończeniu danego kwartału (§ 11 ust. 1),*

co mogło zostać uznane za niezgodne z § 17 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. z 2006 r., Nr 127, poz. 886) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

- [6] Wyniki analizy dały też podstawę dla stwierdzenia, że w umowach zawieranych na podstawie wzorca: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzania ścieków** Spółka nie stosuje postanowień, które zawierałyby wymagane prawem informacje, dotyczących:

- a) procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), przez co narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, co może stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- b) ustaleń zawartych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 18, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), przez co narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, co może stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

- [7] Mając na uwadze dokonane ustalenia, Prezes Urzędu postanowieniem nr 329 z dnia 24 października 2014 r. wszczął, z urzędu, postępowanie w sprawie stosowania przez Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zakazanych art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

- [8] Prezes Urzędu, postanowieniem nr 336 z dnia 24 października 2014 r., zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, całość akt postępowania wyjaśniającego, sygn. akt: RGD.400-21/12/IW.

- [9] W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania, Spółka w piśmie z dnia 30.10.2014 r. złożyła deklarację, *...że zobowiązuje się do eliminacji działań powodujących naruszenie prawa wynikających z zapisów stosowanej umowy o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków [...], a także ...do wystąpienia do wszystkich odbiorców usług z propozycją dokonania zmian w dotychczas obowiązujących umowach, poprzez przedłożenie do podpisu aneksu zmieniającego kwestionowane postanowienie umowy.*

MAJĄC NA UWADZE ZEBRANY MATERIAŁ DOWODOWY, PREZES URZĘDU USTALIŁ, CO NASTĘPUJE:

- [10] Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Drawnie wpisana została do rejestru przedsiębiorców, prowadzonego przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS: 0000192149.
- [11] KZUH na podstawie zawartej w dniu 30 marca 2012 r. z Gminą Drawno, Umowie Użyczenia, eksploatuje urządzenia i sieć wodociągowo-kanalizacyjną na terenie Gminy Drawno i prowadzi tam, m.in. działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, polegającą na:
- odprowadzaniu ścieków,
 - poborze i rozprowadzaniu wody.
- [12] Usługi zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków Spółka wykonuje na podstawie umów, zawieranych z osobami prawnymi i konsumentami.

W OPARCIU O USTALONY STAN FAKTYCZNY, PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE.

INTERES PUBLICZNY

- [13] Podstawowym warunkiem determinującym rozstrzygnięcie sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie ustalenie, czy na skutek działań przedsiębiorcy zagrożony został interes publicznoprawny. Stosownie bowiem do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zasadniczym jej celem jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Interpretacja pojęcia interesu publicznoprawnego, wymaga odniesienia do ukształtowanego w tym zakresie orzecznictwa, zgodnie z którym naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami prawa dotknięty został „szerszy krąg uczestników rynku”, a także, gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska (por. wyrok Sądu Najwyższego, III SK 40/07, z dnia 5 czerwca 2008 r.). W przedmiotowym aspekcie, warunkiem koniecznym do zastosowania ustawy jest, aby działanie przedsiębiorcy, któremu zarzucano naruszenie jej przepisów, stanowiło potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy skorzystali lub mogli skorzystać z oferty Spółki, dotyczącej zawarcia umowy w oparciu o stosowany wzorzec. Objęte zarzutami działanie KZUH wymierzone jest w szeroki krąg uczestników rynku, ponieważ jest ono skierowane do członków określonej zbiorowości, tj. wszystkich rzeczywistych i potencjalnych odbiorców świadczonych przez tego przedsiębiorcę usług w zakresie zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków.

- [14] W postępowaniu poprzedzającym wydanie niniejszej decyzji, Spółce postawiono zarzut naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.
- [15] Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:
- 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.);
 - 2) naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;
 - 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie jest podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności,
- praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

STATUS PRZEDSIĘBIORCY

- [16] Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 672). Art. 4 ust. 1 tejże ustawy stanowi, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która we własnym imieniu wykonuje działalność gospodarczą.

W przedmiotowej sprawie strona postępowania posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego, prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, a więc jest to podmiot prawa wyodrębniony organizacyjnie i majątkowo, prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą. Działania KZUH mogą podlegać zatem kontroli dokonywanej w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

UPRAWDOPODOBNIENIE BEZPRAWNOŚCI DZIAŁAŃ

- [17] Kolejną przesłanką, jaką należy rozważyć w celu uprawdopodobnienia naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność podejmowanych przez przedsiębiorcę zachowań. Bezprawność ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorcy, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa¹.

Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia i dobrych obyczajów². Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Artykuł 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem³.

- [18] W art. 24 ust. 2 ustawodawca wskazał przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów, zaliczając do nich stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Katalog ten nie jest

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.

Por. również: M. Szydło, Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów, Monitor Prawniczy nr 2004/17/791.

² Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).

³ Por. wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).

jednak wyczerpujący. Ustawodawca posłużył się tutaj terminem w szczególności, co oznacza, że ma on charakter przykładowy. Stąd przyjąć należy, że przejawem praktyki określonej w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów są te działania przedsiębiorcy, które naruszają przepisy innych aktów prawnych. Jak na to wskazuje orzecznictwo z zakresu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów⁴.

[19] Przedsiębiorcy postawiony został zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez zamieszczenie w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zatytułowanym: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków** następujących postanowień:

- 1) *W przypadku awarii wodomierza głównego ilość pobranej wody ustalana będzie na podstawie średniego zużycia wody w ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza lub norm zużycia, o których mowa w ust. 2 (§ 6 ust. 7 umowy),*
- 2) *Usługodawca o zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego zawiadamia Usługobiorcę z 14 dniowym wyprzedzeniem (§ 16 ust. 2),*
- 3) *Usługodawca może rozwiązać Umowę za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku naruszenia przez Usługobiorcę postanowień niniejszej umowy (§ 18 ust. 3),*
- 4) *Strony ustalają, że należność o której mowa w § 10 będzie wplatana do kasy lub na rachunek bankowy Usługodawcy na podstawie wystawionej faktury w terminie 14 dni od jej wystawienia po zakończeniu danego kwartału (§ 11 ust. 1),*

oraz

zarzut niezamieszczenia we wzorcu umownym zatytułowanym: **UMOWA o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków** postanowień dotyczących:

- 1) *procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), przez co narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, co może stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,*
- 2) *ustaleń zawartych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 18, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), przez co narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, co może stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.*

[20] Ad [I.1.a]

W przedmiotowym postępowaniu postawiono Spółce zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez umieszczenie w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zatytułowanym: **UMOWA o do-**

⁴ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.

starczenie wody i odprowadzanie ścieków postanowienia, zgodnie z którym: *W przypadku awarii wodomierza głównego ilość pobranej wody ustalana będzie na podstawie średniego zużycia wody w ostatnich 6 miesięcy poprzedzających unieruchomienie wodomierza lub norm zużycia, o których mowa w ust. 2 (§ 6 ust. 7 umowy).*

Zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego w przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. Przepis ten nakazuje przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu w razie niesprawności wodomierza głównego ustalić ilość pobranej wody, w pierwszej kolejności, na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza głównego.

W razie braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody w wyżej opisany sposób, ustawodawca dopuszcza możliwość ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. Jednak ostatnie dwa sposoby rozliczania ilości wody w razie niesprawności wodomierza głównego, określone przez ustawodawcę mogą być zastosowane wyjątkowo, w określonym przypadku tj. braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza. Przyjęcie takiego sposobu rozliczenia ilości zużytej wody w razie niesprawności wodomierza jest obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

W związku z tym uzasadnionym jest uznanie, że przyjęcie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne innego sposobu rozliczenia ilości pobranej wody w okresie niesprawności wodomierza, niż wynikający z przepisów obowiązujących w tej mierze, jest działaniem, które może być uznane za bezprawne. Umieszczając we wzorcu umowy cytowane wyżej postanowienie, Spółka mogła działać wbrew przepisowi rozporządzenia taryfowego.

Tym samym postawiony KZUH zarzut naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 tej ustawy został uprawdopodobniony.

[21] Ad [I.1.b]

Wszczynając postępowanie postawiono Spółce również zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, poprzez umieszczenie w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zatytułowanym: **UMOWA o dostarczenie wody i odprowadzanie ścieków** postanowienia o treści: *Ustugodawca o zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego zawiadamia Ustugobiorcę z 14 dniowym wyprzedzeniem (§ 16 ust. 2).*

Analizując przesłankę bezprawności kwestionowanego zachowania Spółki należy wskazać, iż zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne o zamiarze odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego oraz o miejscach i sposobie udostępniania zastępczych punktów poboru wody zawiadamia powiatowego inspektora sanitarnego, wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz odbiorcę usług, co najmniej na 20 dni przed planowanym terminem odcięcia dostaw wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego. Tak więc określony w umowie termin przekazania usługobiorcy ww. informacji jest niezgodny z przepisami ustawy.

Tym samym postawiony przedsiębiorcy zarzut naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowania praktyki

naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 tej ustawy został uprawdopodobniony.

[22] Ad [I.1.c]

Kolejny - postawiony Spółce zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów dotyczy umieszczenia w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym postanowienia, zgodnie z którym *Usługodawca może rozwiązać Umowę za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku naruszenia przez Usługobiorcę postanowień niniejszej umowy (§ 18 ust. 3).*

Oceniając przesłankę bezprawności kwestionowanego zachowania KZUH należy wskazać, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług. Zgodnie z art. 8 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:

- 1) przyłącze wodociągowe lub kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- 2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- 3) jakość odprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
- 4) został stwierdzony nielegalny pobór wody, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.

Formułując ten przepis, ustawodawca nie posłużył się terminem *w szczególności* lub podobnym, co oznacza, że tak sformułowany katalog ma charakter zamknięty. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie może zaprzestać świadczenia usług na rzecz odbiorców w innych przypadkach niż określone w ustawie. Skoro tylko w wymienionych enumeratywnie przypadkach przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć wodę lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, to też tylko w tych samych przypadkach można umowę wypowiedzieć. Przyczyny wypowiedzenia umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne tworzą więc zbiór zamknięty, co oznacza, że nie może być on rozszerzany o inne powody nie wskazane w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu. Rozwiązanie umowy oznacza praktycznie zaprzestanie świadczenia usługi dostarczania wody lub odprowadzania ścieków.

W ocenie Prezesa Urzędu brzmienie postanowienia umownego, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, (co skutkuje odcięciem dostawy wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego) nie znajduje odzwierciedlenia w brzmieniu art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Zdarzenia, objęte hipotezami powołanego wyżej przepisu obejmują bowiem ściśle określone sytuacje, w których może nastąpić odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego i nie dopuszczają rozwiązania umowy przez usługobiorcę z dowolnej przyczyny. Oznacza to, że kwestionowane postanowienie umowne, statuuje możliwość przekroczenia przez Spółkę jej ustawowych kompetencji jako dostawcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków do rozwiązywania umów łączących ją z odbiorcami usług, a w konsekwencji uprawnień do trwałego wstrzymania świadczenia usług. Postanowienie to przewiduje możliwość podjęcia przez Spółkę działań polegających na rozwiązaniu za wypowiedzeniem łączącej ją z konsumentem umowy w każdym czasie i z dowolnej przyczyny. W konsekwencji skutkuje to możliwością odcięcia dostaw wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyj-

nego także w sytuacjach, które nie zostały wskazane w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Zdaniem Prezesa Urzędu takie uregulowanie przez Spółkę stosunków umownych pozbawia konsumentów przysługującej im z mocy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu ochrony przed swobodnym odcięciem dostaw wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego przez przedsiębiorstwo wodociągowo - kanalizacyjne. Takie działanie Spółki należy uznać za nieznajdujące uzasadnienia w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. W ocenie Prezesa Urzędu, pozbawienie konsumentów przysługującej im z mocy ustawy ochrony przed odcięciem dostawy wody lub odbioru ścieków, poprzez sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę uregulowanie, zawarte we wzorcach umownych, świadczy o bezprawności kwestionowanego postanowienia umownego.

Tym samym postawiony przedsiębiorcy zarzut naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 tej ustawy został uprawdopodobniony.

[23] Ad [I.1.d]

Postawiony Spółce zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczy umieszczenia w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym postanowienia o treści: *Strony ustalają, że należność o której mowa w § 10 będzie wplatana do kasy lub na rachunek bankowy Usługodawcy na podstawie wystawionej faktury w terminie 14 dni od jej wystawienia po zakończeniu danego kwartału (§ 11 ust. 1).*

Zgodnie z §17 ust.1 rozporządzenia w sprawie taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określony, w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób. Tak, więc zobowiązanie usługobiorcy do regulowania należności za ww. usługi w terminie 14 dni od daty wystawienia rachunku jest niezgodne z wyżej wymienionym przepisem. Usługobiorca nie ma wpływu na to, w jakim terminie rachunek zostanie przez Spółkę - po jego wystawieniu - wysłany, a także na termin jego dostarczenia, który może przekroczyć wyżej określony termin zapłaty. Tym samym konsument może zostać narażony na konsekwencje wynikające z nieterminowego uregulowania należności.

Stąd, w ocenie Prezesa Urzędu, określony przez KZUH w stosowanym wzorcu umowy termin zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki może być uznany za niezgodny z § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego. Tym samym działanie takie może być bezprawne.

Tak więc postawiony Spółce zarzut naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 tej ustawy został uprawdopodobniony.

[24] Spółce postawiono również zarzut naruszenia obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezamieszczenie we wzorcu umownym zatytułowanym: **UMOWA o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków** postanowień dotyczących:

- 1) procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

- 2) ustaleń zawartych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 18, który to obowiązek wynika z art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) i stanowić naruszenie z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

[25] Ad [I.2.1]

Obowiązek zamieszczenia w umowie o dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków informacji na temat procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych wynika z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. Kontrolowany wzorzec nie zawierał takich informacji.

W związku z tym należy uznać, iż nie spełniał on wymogu wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

Tak więc postawiony Spółce zarzut naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 2 tej ustawy został uprawdopodobniony.

[26] Ad [I.2.2]

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, umowa o dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków musi zawierać ustalenia. Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, umowa o dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków musi zawierać ustalenia zawarte w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, o których mowa w art. 18 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. Do informacji tych należy:

- 1) oznaczenie przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, jego siedzibę i adres;
- 2) data podjęcia działalności,
- 3) przedmiot i obszar działalności,
- 4) wymagania w zakresie jakości usług wodociągowo-kanalizacyjnych,
- 5) warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ww. ustawy,
- 6) warunki wprowadzania ograniczeń dostarczania wody w przypadku wystąpienia jej niedoboru,
- 7) zobowiązanie do prowadzenia przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne racjonalnej gospodarki w zakresie działalności objętej zezwoleniem,
- 8) warunki cofnięcia zezwolenia,
- 9) warunki dotyczące okoliczności, w których zezwolenie może być cofnięte bez odszkodowania.

Spośród wymienionych ustaleń, które zawarte są w zezwoleniu, wzorzec umowy będący przedmiotem kontroli Prezesa Urzędu, zawiera jedynie informację na temat oznaczenia przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, jego siedzibę i adres, numer i datę decyzji Zarządu Miasta Drawna w zakresie zezwolenia na prowadzenie działalności wodociągowo-kanalizacyjnej. Pozostałe kwestie zostały we wzorcu pominięte.

Mając na względzie powyższe należy uznać, iż przedmiotowy wzorzec, służący do zawierania umów o zaopatrzenie w wodę nie spełnia obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

Tak więc postawiony Spółce zarzut naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 2 tej ustawy został uprawdopodobniony.

UPRAWDOPODOBNIENIE NARUSZENIA ZBIOROWYCH INTERESÓW KONSUMENTÓW

[27] Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje wprost pojęcia zbiorowych interesów konsumentów. W tym zakresie również niezbędne jest pomocnicze odniesienie się do aksjologii ustawy oraz stanowiska judykatury. Wskazówki do interpretacji przedmiotowego pojęcia zawiera przepis art. 24 ust. 3 ustawy, który wskazuje, iż nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 roku (sygn. akt III SK 27/07) Sąd Najwyższy wskazał, iż wystarczające dla stwierdzenia, że ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów konsumentów powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów) wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. W ww. wyroku Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż sformułowanie: „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów”, należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy w taki sposób, iż potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy. Zgodnie z powołanym wyrokiem Sądu Najwyższego przez interes zbiorowy należy rozumieć zatem interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas, gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. Ponadto, należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków. W przedmiotowej sprawie zakwestionowane zachowania Spółki dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowane praktyki wymierzone są zatem we wszystkich tj. aktualnych i przyszłych nabywców usług Spółki, świadczącej usługi zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków. W ocenie Prezesa Urzędu, kwestionowane działania KZUH mogą godzić w rzeczywistych jego klientów, z którymi zawarto umowy na podstawie stosowanego wzorca, jak również w potencjalnych kontrahentów. Nie ulega zatem wątpliwości, iż praktyki Spółki mogą prowadzić do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.

ZOBOWIĄZANIE PRZEDSIĘBIORCY

- [28] Stosownie do art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań, a stosownie do art. 28 ust. 2 - może również określić termin ich wykonania. Wykładnia przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wyraźnie wskazuje, iż dopuszczalność wydania decyzji w oparciu o przedmiotowy przepis ustawy wymaga łącznego spełnienia przesłanek w postaci:
- uprawdopodobnienia w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24,

- zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom.

[29] Odpowiednio do art. 28 ust. 3 ustawy, w decyzji, o której mowa w ust. 1 tego artykułu, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek złożenia, w wyznaczonym terminie, informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

[30] Wobec tego, iż w toku przeprowadzonego postępowania, które kończy niniejsza decyzja administracyjna, uprawdopodobniono stosowanie przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wobec tego, że KZUH przedstawił zobowiązanie do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom interesów konsumentów, jak również do wyeliminowania skutków tego naruszenia poprzez:

[a] zmianę we wzorcu pod nazwą: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków** kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień,

[b] zamieszczenie we wzorcu pod nazwą: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków**, zapisów o procedurach i warunkach kontroli urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, o treści:

1. *Osoby reprezentujące Usługodawcę po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego należącego do Usługobiorcy w celu:*

1. *Zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego.*
2. *Przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów.*
3. *Przeprowadzenie przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez Usługodawcę.*
4. *Sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci.*
5. *Odcięcia przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenia plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczanie wody do lokalu.*
6. *Usunięcia awarii przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego.*

[c] zamieszczenie we wzorcu umowy pod nazwą: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków**, postanowień dotyczących ustaleń zawartych w zezwoleniu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, o których mowa w art. 18 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], o treści:

1. *Na terenie Gminy Drawno Usługodawca prowadzi działalność w zakresie objętym niniejszą umową na podstawie zezwolenia wydanego w formie decyzji administracyjnej Zarządu Miasta Drawna z dnia 08.08.2002r.*
2. *Przedmiot działalności objętej niniejszym zezwoleniem stanowi działalność gospodarcza polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i zbiorowym dostarczaniu wody oraz zbiorowym odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków na terenie miasta i gminy Drawno za pomocą urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych:*
 1. *będących w posiadaniu Usługodawcy w dniu wydania zezwolenia,*
 2. *wybudowanych przez Usługodawcę po uzyskaniu zezwolenia, w oparciu o wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, zgodnie z kierunkami rozwoju gminy, określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.*

3. Usługodawca jest zobowiązany do prowadzenia działalności objętej niniejszym zezwoleniem na zasadach określonych w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz na warunkach ustalonych w przepisach wykonawczych do tej ustawy, w szczególności do zapewnienia wysokiej jakości świadczonych usług, niezawodności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, przestrzegania wymagań ograniczania szkodliwego oddziaływania na środowisko i utrzymywania możliwie niskich kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.
4. Usługodawca zapewni, że prowadzona przez niego działalność inna niż objęta niniejszym zezwoleniem, nie będzie powodować pogorszenia warunków prowadzenia działalności objętej zezwoleniem, w szczególności pogorszenia jakości świadczonych usług.
5. Usługodawca zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji jakości świadczonych usług, w szczególności obejmującej:
 1. ewidencję skarg i wniosków oraz dokumentację ich załatwiania,
 2. ewidencję awarii oraz ich zasięgu i czasu usuwania,
 3. ewidencję i archiwum sprawozdań z kontroli Usługodawcy, dokonywanych przez organy upoważnione do ich przeprowadzania w oparciu o odrębne przepisy.
6. Usługodawca zobowiązany jest do przedkładania Burmistrzowi Drawna w terminie do 31 stycznia każdego roku ocenę za rok ubiegły w zakresie:
 1. częstotliwości, przyczyn i sposobu załatwiania skarg i wniosków wniesionych przez odbiorców usług,
 2. częstotliwości, przyczyn i czasu usuwania awarii,
 3. wniosków pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych.
7. Zezwolenie wydane jest na czas nieokreślony. Zezwolenie może być cofnięte w następujących przypadkach:
 1. ze względu na wymogi obronności i bezpieczeństwa państwa określone w odrębnych przepisach,
 2. w przypadku podziału przedsiębiorstwa Usługodawcy lub jego łączenia z innymi podmiotami,
 3. w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej objętej zezwoleniem,
 4. w przypadku prawomocnego wyroku sądu zakazującego prowadzenia działalności objętej zezwoleniem,
 5. jeżeli prowadzona działalność w sposób rażący uchybia warunkom zezwolenia,
 - a) Usługodawca nie usunął w wyznaczonym terminie uchybień stwierdzonych przez Burmistrza,
 6. Zezwolenie udzielone Usługodawcy wygasa z dniem jego wykreślenia z właściwego rejestru lub ewidencji.

[d] wystąpienie do konsumentów z propozycją aneksowania dotychczas obowiązujących umów.

[31] Zdaniem Prezesa Urzędu działania objęte złożonym przez przedsiębiorcę zobowiązaniem zmierzają do zapobieżenia zarzucanemu mu naruszeniu art. 24 ust. 1 i ust. 2 oraz 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zmiany stosowanych wzorców w zaproponowany przez przedsiębiorcę sposób, jak również doręczenie konsumentom propozycji zawarcia aneksów do umów istniejących już w obrocie prawnym i będących w trakcie wykonywania, doprowadzą do wyeliminowania bezprawności działań przedsiębiorcy oraz zaistniałych już skutków naruszenia prawa.

W związku z tym orzeczono, jak w PUNKCIE [I] sentencji niniejszej decyzji.

[32] Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o jakiej mowa w ust. 1 tego przepisu, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Przedsiębiorca zobowiązany został do przedłożenia **w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji** informacji i dokumentów potwierdzających wykonanie zobowiązania, tj.:

- 1) przekazania wzorca umowy pn.: **UMOWA o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków**, zmienionego zgodnie z przyjętym zobowiązaniem,
- 2) dowodów przekazania konsumentom propozycji zmiany umów wykonywanych, będących w obrocie, uwzględniających zmiany zgodnie z przyjętym zobowiązaniem,
- 3) kopii trzech kolejnych umów zawartych w oparciu o zmieniony wzorzec umowny, o ile zostaną one zawarte,
- 4) przekazania informacji na temat liczby odbiorców, którym nie przekazano propozycji zmiany umów wykonywanych, ze wskazaniem przyczyn takiego stanu.

W związku z tym orzeczono, jak w PUNKCIE [II] sentencji niniejszej decyzji.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego (tekst ujednolicony: Dz.U. z 2014 r., poz. 101 z późniejszymi zmianami) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

Otrzymuje:

Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy
Spółka z o.o. z siedzibą w Drawnie
ul. Kolejowa 7
73-220 Drawno

